

Til: Kunnskapsdepartementet
Fra: Folkekulturforbundet

Høringsuttalelse;

"Forskrift om studieforbund og nettskoler med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 95 om voksenopplæring"

Innledende kommentar

Folkekulturforbundet kan ikke se at forslag til forskrift innfrir de politiske føringene fra "NOU 2007:11, Studieforbund - læring for livet" slik vi mener de er nedfelt i den nye loven.

Dette gjelder spesielt lovens § 4. Overordnede mål for studieforbundene opplæringsaktivitet.

Disse målene er vi svært godt fornøyd med, og hadde sett fram til å arbeide etter en forskrift som ville sette oss i stand til å oppfylle målene.

Vi siterer:

Studieforbundene skal drive sin opplæringsaktivitet på grunnlag av følgende overordnede mål:

- a) Å bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet og legge grunnlag for bærekraftig utvikling ved å engasjere og utvikle aktive medborgere.
- b) Å gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.
- c) Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering.
- d) Å bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle og slik møte behov i et samfunn og arbeidsliv i stadig endring.
- e) Å styrke kulturelt mangfold og øke deltagelse i kulturlivet.
- f) Å være en selvstendig arena for læring og et supplement til offentlige utdanningstilbud for voksne.

Vår forventning er at disse målene særlig reflekteres i forskriftens § 3. Definisjoner og § 8. Kriterier for statstilskudd til studieforbund, samt i departementets merknader til disse paragrafene. Det er her rammene for den tilskuddsberettigede aktiviteten som skal gjøre det mulig for studieforbundene å oppfylle målene fastlegges. Etter vårt syn svekker forskriften studieforbundene fleksibilitet og legger unødvendige begrensninger på aktiviteten.

Vi vil her komme med våre endringsforslag;

§ 3 Definisjoner

Det foreslås at *Kurs* skal forstås som en serie samlinger med minst 2 og maksimalt 30 deltakere. Vi kan ikke se at dette har noen begrunnelse/forankring verken i den politiske prosessen forut for loven, i Ot.prp. nr. 87, eller i Stortingets behandling av loven. Denne begrensningen kan heller ikke begrunnes i pedagogisk praksis eller forskning. Dette ser for oss ut til å være en tilfeldig definisjon. Departementet skriver også i sine merknader at dette er en absolutt begrensning, slik at dersom kurset har 31 deltakere blir hele kurset underkjent (jf. merknad til § 9). Dette faller på sin egen urimelighet.

Vi kjenner fra egen praksis at organisert læring gjerne kan foregå i store grupper. Det er ingen ting i veien for å ha både 31, 50, og for den saks skyld 100 deltakere i et tiltak som er tilrettelagt for så mange. En stor del av kulturopplæringa som teater og folkelig dans vil ikke kunne få statstilskudd dersom dette blir innført. Dette vil være svært uheldig, og så vidt vi har erfart ikke et ønsket resultat i forarbeidet. Større oppsetninger som krever mange aktører er ofte flere enn 30, og opplæring i samlet grupper er helt nødvendig for å lære hele prosessen. Et annet eksempel er kurssamlinger med flere kurs på samme sted der deler av opplæringen foregår i plenum. Fellespensum vil etter dette forslaget ikke kunne være del av kursene. Det virker unødvendig rigid.

Folkekulturforbundet mener at kursplan er det viktigste dokumentet for å sikre måloppnåelse. Kursplan skal beskrive og begrunne god opplæring for det enkelte kurset og bør få stor plass i forskriften. Kursplan er også det avgjørende elementet i den nye kurs og administrasjonsprogrammet som studieforbundene, gjennom VOFO utvikler. Heri ligger selvfølgelig kvalitativ oppfølging og kontroll. Kursplanen vil omhandle faglig tilrettelegging, målgruppe og pedagogiske valg. Deltakeravgrensning til mellom 2 og 30 samt stille krav til antall samlinger har i seg selv ingen kvalitativ effekt.

Vår forslag:

§ 3 a) Kurs er organisert læring i samsvar med en på forhånd godkjent studieplan.

Denne definisjonen ivaretar det vesentlige kravet om at organisert opplæring skal skje etter en fastsatt studieplan som det ansvarlige studieforbundet godkjenner på forhånd.

§ 4 Krav til minste aktivitetsnivå og rapportering

Folkekulturforbundet mener 40 000 kurstimer er for lavt. I forarbeidet til loven ble forholdet til regionene/fylkeskommunene vektlagt. For at studieforbundene skal evne aktiv deltakelse i et regionalt arbeid må disse være av en viss størrelse. Vår erfaring med omtrent 90-100 000 kurstimer er at regionalt arbeid er vanskelig og krevende, selv med 26 organisasjoner og mange kurstimer i ryggen.

Vårt forslag er:

§ 4) Læringsaktiviteten i et studieforbund må utgjøre minst 60 000 kurstimer i gjennomsnitt for de årene som er grunnlag for tilskudd, jfr § 9

§ 8 Kriterier for statstilskudd til studieforbund

Forslaget til forskrift legger seg på samme minsteramme som nå, uten at det er forankret i prosessen forut for loven, eller i loven i seg selv.

§ 8 a) Kurset må bestå av minst 12 studietimer og gå over minst tre samlinger.

Det finnes så vidt vi kjenner til, ingen god pedagogisk begrunnelse for at kurs over en dag, med 5-6 kurstimer ikke er god organisert læring.. En rekke offentlige kursplaner utarbeidet av andre instanser har en slik én-dags ramme. Det naturlig å gjøre denne sammenligningen fordi disse kursene er godt pedagogisk begrunnet i kursplanen.

Svært mange frivillige organisasjoner har etablert praksis for instruktør og lederkurs som går over én dag. På samme måte holdes det mange kurs i forbindelse med andre helgesamlinger, der deltakerne kan velge et tema ene dagen og et annet andre dagen. Her er det tema og det faglige omfanget som bestemmer varigheten. Pedagogikken og de pedagogiske valgene er verktøy for å organisere læringen. Alt beskrives i

kursplanene. Også på dette området ser det ut til at det å ha kontrollerbare tall er argumentet. For studieforbundet betyr disse rammene at mulighetene for måloppnåelse begrenses eller vanskeliggjøres.

Vårt forslag er:

§ 8 a) Kurset må bestå av minst fem kurstimer og ha minst en samling.

§ 8 d) Kurset må være offentlig kunngjort og åpent for alle.

Prosessen fram mot ny lov om voksenopplæring, inklusiv Ot.prp. nr. 87, beskriver studieforbundene som en viktig faktor for å vedlikeholde og styrke demokratiet (jf. lovens § 4 a).

Da er det merkelig at departementet i sin merknad sier at "åpen for alle" innebærer at kurs som er forbeholdt organisasjonens eller studieforbundets medlemmer, ikke er tilskuddsberettigede.

Dette betyr at kurs der medlemmer i organisasjonene er målgruppe (f eks diverse organisasjons- og tillitsvalgtkurs) ikke tilfredsstillt åpenhetskravet og dermed ikke er berettiget til tilskudd.

Slik kan det etter vår mening ikke være. Studieforbundene, med sine mer enn 460 forskjellige medlemsorganisasjoner er en viktig del av demokratiet i Norge. Skal studieforbundene strekke seg etter å oppfylle målene som er satt i loven, må selvsagt opplæring av medlemmer i studieforbundenes medlemsorganisasjoner være et tilstrekkelig vilkår.

Vi ser at departementet i sin merknad sier at om kurset er ment for en spesiell målgruppe, f eks styremedlemmer i husflidslag, vil kurset likevel kunne være tilskuddsberettiget. Dette er unødvendig uklart og vårt anliggende er at demokratiopplæring i frivillige organisasjoner er viktig i seg selv. Vi kan ikke akseptere at kurs av denne typen i utgangspunktet skal defineres ut av ordningen.

Vårt forslag er:

§ 8 d) Opplæring (kurs) som retter seg mot medlemmer og tillitsvalgte i studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner tilfredsstillt kravet om åpenhet så sant kursplanen tilfredsstillt øvrige kriterier.

§ 9 Beregning av statstilskudd til studieforbund

Folkekulturforbundet er tilfreds med at det innføres tre ulike tilskudd. Vi forutsetter at vektingen mellom disse har til hensikt å gjøre studieforbundene i stand til å gjennomføre kurs, slik at opplæringstilskuddet utgjør den største andelen. Videre forutsetter vi at studieforbundene selv blir gitt anledning til å vurdere bruk av tilretteleggingstilskudd, nettopp for å sikre at vi kan innfri målsetting f eks om bekjempe utstøting og bidra til inkludering.

Departementet foreslår at opplæringstilskuddet skal fordeles på grunnlag av både deltagertall og antall kurstimer. Folkekulturforbundet er opptatt av å sikre en ordning som fører til at det blir et mangfoldig kurstilbud, både faglig og geografisk.

Statstilskudd basert på summen av deltakere og timer vil bety at kurs med mange deltakere teller mer enn kurs med få deltakere. Dette mener vi gir en skjevhet både geografisk og med hensyn til fagområder. Selv om teater og danseopplæring i noen tilfelle kan tåle mange deltakere, er dette sjelden tilfelle innenfor håndverksopplæring. Vi mener dagens ordning der kurstimer ligger til grunn er en god ordning.

Vårt forslag er:

§ 9) Opplæringstilskuddet fordeles mellom studieforbundene på grunnlag av antall kurstimer innrapportert innen fastsatt frist.

§ 11 Gratis bruk av offentlige undervisningslokaler

Vi er svært fornøyd med at prinsippet om gratis bruk av undervisningslokaler videreføres.

Folkekulturforbundet ønsker likevel at ordningen skal utvides til å omhandle opplæring som foregår i helgene. Svært mye av opplæringen i organisasjonene foregår fredag, lørdag og søndag og vi mener det er fornuftig bruk av fellesskapets goder at lokalene stilles til disposisjon i perioder skoleeier selv ikke bruker dem.

Vårt forslag er til tillegg er;

§ 11) Det gis anledning til å benytte offentlige undervisningslokaler gratis alle ukedager, inklusive lørdag og søndag fram til kl 22.00

Og

§ 11) Om kommuner og fylkeskommuner ikke oppfyller denne retten må det foreligge en sanksjonsordning.

Avsluttende kommentar.

Voksenopplæringslovens § 4 e) setter *Å styrke kulturelt mangfold og øke deltagelse i kulturlivet* som et overordnet mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet. For et studieforbund med kulturorganisasjoner som medlemmer er dette svært gledelig. Vi mener at Tron-utvalgets forslag om å innføre en kulturpott kan bidra til å fremme måloppnåelse enda mer enn i dagens ordning.

En slik ordning kan fange opp aktiviteter og opplæringsrelaterte tiltak som ikke omfattes av dagens regelverk. Dette kan f eks være; åpne møter, utstillinger, registreringsarbeid forut for kurs/læring, konserter, forestillinger med mer. En slik kulturpott forutsetter økte budsjettammer. Dersom det skulle bli tilført friske midler til en kulturpott, vil vi støtte departementets forslag i Ot.prp. nr. 87 om at denne kan omfattes av bestemmelsen om opplæringsstilskudd i lovens § 6 annet ledd bokstav b). Det må i sa fall gis eget regelverk i form av forskrift.

Så ser vi fram til Departementets videre behandling og håper våre synspunkt blir hørt. Vi ønsker oss forskrifter som gjør oss kreative, innovative og utviklingsorienterte. Frivilling sektor trenger et fleksibelt regelverk som gjør oss i stand til å møte framtidens utfordringer.

Vågå 17.11.2009
Folkekulturforbundet
Kjærsti Gangsø